

PERIÒDICH VERMEIL

:: SALUT PÚBLICA :: INTERESSOS POPULARS :: ARTS Y LLETRAS ::

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Ronda de l' Universitat, 96. BARCELONA

PERFILS DE LA VIDA MUSICAL EN ITALIA

UNA PRIMA DONA (1)

VIII

Acabament

Per fi, tocan la campana y s' alsa lo teló. Silenci general. L' orquesta toca la sinfonia, que surt com una verdadera sinfonia interna, a pesar d' habershi esmerat. Compareix lo coro y canta *Allegri beviamo*. Grans aplausos. La funció comensa bé. Totes las mamás, tots los papás, germans, cosins, oncles, tias vehins y coneguts dels que forman lo coro troban que 'ls coristas ho han fet molt bé. Lo public està animat. Entra el tenor. Silenci general. Lo pobre home està ab una ànima més estreta, que no se l' hi podria ficar dins ni un cabell. «¡Ay, que m' degollan, ay que no surto viu d' aquí! pensa.» Pero es al bail y ha de ballar. Vulgas no vulgas, fa un esforç y comensa a cantar la romansa *Mercé, fratelli, amici...* Al acabar desafina y fa un gran bram que haguera esgarriat a Verdi mateix, qu' es el pare dels brams. «¡Qué hi fet, diantre! pensa el tenor. ¡Ara me tiran las cols!» Pero lo public s' entusiasma y crida: *bravo, bravo, bis, bis. Portentosa voce.* Lo tenor s' anima, y pensa: «¡Estic salvat! m' aplaudiran!» Cuand lo barítono sent aquells aplausos, se n va ab la cúa entre camas al seu camarín mormorant: «¡Adios, pobre barítono, las cols son per tu!»

Surt la *signorina Angelica*, pero encara que té confiança, al veurers devant del públic sent un no sé qué de pó. Pero *il bel ragazzo*, lo conde y tota la seva gent la saludan ab un gran aplauso, y casi tot lo públic segueix, ménos los conjurats, que callan y esperan. Ella s' anima, y comensa a cantar: *Sorta é la notte...* Aixís que diu *questo odiato veglio* desafina y..... xiuuu!!!... comensa una xiulada que semblava que lo teatro estava plé de serps. La pobre se queda sens saber lo que l' hi passà, lo conde alsa lo cap y mira qui xiula, los seus protestan ab aplausos, los del Administrador de correus, qu' eran los xiuladors, tornan a xiular mes fort, los del *signor Bribonello*, que s' adonan de que hi ha altres conjurats, corran a ausiliar-los, y s' arma una de xiulets, que alló se n' entrava. L' ànima l' hi cau als peus a la pobre dona, que ja no sab lo que l' hi passa; y acaba

la romansa fent disbarats en gran y acompanyada d' un coro de xiuladors qu' en Verdi no havia posat en la ópera. Un empleat corra al camarín del barítono cridant: «Señor barítono, xiulan a la prima dona, y ¡quina xiulada!»— «¡Sí? exclama el barítono. Pot sé sí que las cols son per ella.» Y l' home s' anima y se frega las mans, pensant: «¡Ah, dimoni! quina fora que fos aquet pendó la degollada! Aixó sí que m' agradaria.»

Pero no pot continuar, porque ha arribat la seva hora. Compareix y se restableix lo silenci. Comensa a cantar; diu alló de *Perche Elvira rapí la pace mia* y cuand arriba al final, *quelcor tentiamo solo una volta ancor* l' aplaudeixen frenèticament. «Está vist, pensa el barítono. Las cols serán per l' olla de la prima dona. ¡Viva l' ilustrat públic de Birloquinibirlocato!»

En efecte, comensa l' gran duo de barítono y tiple, y recomensa lo barullo. Los conjurats aplaudeixen frenèticament al barítono y aprofitan tots los *solos* pera xiular a la tiple; los amics del conde y del *ragazzo* no gosan ja obrir lo pico, y lo públic, creyent que los xiuladors tenen rahó, també xiula, y la saragata es de lo més divertit que s' imagini. L' acte se acaba desastrosament per la *signora Angelica*, la cual se retira al seu camarín plorant com una Magdalena.

L' empresari no sab lo que l' hi passe; lo conde ni piula; *il bel ragazzo* sua com un camalic, y la señora condesa està triumfant en lo seu palco, contemplant la derrota de la seva rival y la confusió del seu assistent matrimonial. «No deian que ho feia tant bé aquesta xicota? pregunta al conde.»—«Ca, diu lo marit, si aixó es un gos que ni de lladrar sap.»— «Sempre vaix dir, exclama *il ragazzo*, que aquesta donota se n' aniria a rodar.» La condesa se l' mira volent dir: «¿Qué m' esplicas a mí? Ara que t' veus la pedregada dius que cau pedra. Torna, torna a anar a buscar a las primas donas.»

L' empresari *Vergognaperduta* va d' aquí allá pel teatro, sens compendre aquell fracás, y exclamant: «*Sono rovinato, sono perduto...*» Pero qui ho havia de dir? No sé qué pot haber passat. Aixó deu ser una conspiració. ¡Desgraciad de mí! Ja no m' queda mes que passar-me una corda al coll y penjar-me.» Lo botigú de blat de moro rebenta de satisfacció, y no fa mes que pensar: «¡Noy, que bé va! ¡quina venjansa mes salada! Si la cosa marxa aixís fins arribar *alla porta del castello — il re giunse...* ab lo demés; no hi haurá poca broma.»

Tocan la campana. Ve un altre acte. Alsan lo teló, y ja hi tornem a ser. La pobre *Angelica* se presenta groga, espantada, turbada y tremolant. Se veu morta. Coneix que no hi ha remey per ella. Canta lo duo ab *Silva*, y los xiulets continúan sens parar. Alló es un degüello en regla. Los conjurats comensen a escarnirla, l' un fa lo bou, l' altre lo gos, l' altre el gat: lo tumulto es gran. Apenas se n va en *Silva* y ella s' aparta un poc dels altres cantants, ¡pam! ¡chop! ¡pum! cauen als seus peus tres horrosas cols, capassas d' afartá un regiment de soldats afamats. La desdichada perd la chaveta, se l' hi cobreixen los esperits, y cau en basca sobre una d' aquelles cols, que la reb mes benignament que l' públic, porque al menos l' hi estalvia un gran cop de cap.

Aixó produeix un tumulto espantós; la gent s' alsa; los del escenari corren a socorrerla; se sospén la funció; l' empresari s' estira los cabells; la señora condesa s' infla de satisfacció, y pregunta ab ironia a lo seu *bel ragazzo* si es ell qui ha regalat aquelles toyas a la prima dona; en *Bribonello*, aquell periodista, envia un recado a los seus manantlos que de cap modo deixin interrompre la funció, porque faltava lo cop mestre; desseguida los conjurats se posan a cridar que continui l' ópera; lo públic ho crida també y no hi ha mes remey; la pobre *Angelica* ha de tornar a las taulas, lo cual fa mes morta que viva.

Sona altra vegada l' orquesta, tothom se aquieta y comensa lo segon duo entre *Ernani* y *Elvira*. Aquesta vegada hi ha tolerancia. Ningú xiula. Pero es la calma de la mes grand tempestat. Entra en *Silva*, lo baix; comensa el *scelerati, il mio furore*, y compareix desseguida en *Jago*, aquell partiquino de la conjuració de en *Bribonello*, per anunciar l' arribada d' en *Cárlas V*. En *Jago* tremola, pero está decidit. Los vin naps y la colocació l' hi donan ánimo. Entra, s' acosta a n' en *Silva* y en compte de dirli

*Alla porta del castello
giunse il re con un drappello...*

exclama ab veu fortíssima:

*Alla porta del castello
giunse il re con un BORDELLO.*

Los cantants quedan parats, lo públic se posa a riurer, pero los conjurats d' en *Bribonello*, seguint las instruccions, comensen a cridar atronadorament: «desvergoñit, porc, brítol; aixó es insultar a las honradas donas d' aquesta

(1) Véginse los números 4, 7 y 9 de LA TRAMONTANA.

ciutat;» las donas se n' adonan, y s' alsan també cridant: « aixó es tractarnos de cualsevol cosa; aquesta gent son uns indecents;» los conjurats cridan: « que dongui una satisfacció aquet poca vergoña,» y 'ls demés del públic ho aproban cridant: « ¡ una satisfacció! ¡ una satisfacció desseguida!»

Lo partiquino está espantat, y s' arrepen-teix d' haberho dit, pero com ja no pot recular, s' acosta tremolant á la rampa y fa señas de vol-guer parlar. Tothom demana silenci y allavors el partiquino diu: « Jo hi fet lo que 'l señor Vergognaperduta m' ha manat.» Allavors hi ha un terratreu espantós. Tothom demana el empresari, dient que 'l volen matar: l' indignació es frenética; las donas cridan que 'l fassin trossos; l' empresari, tot cridant qu' es mentida y que 'l calumnian, fuig á amagar-se á sota de un feix de decoracions estripadas; lo baritóno ho veu, va á buscar al tenor, y 'l hi diu: « *Mio caro*: ha arribat lo dia de venjarnos dels cuar-tals qu' aquell bretol nos ha estafat. Portémlo al públic.» « Corré, diu lo tenor. Fémlo dego-llar per pillo.»

Van; lo treuen per forsa del recó; l' assentan en una cadira, l' agafan, y portantlo á la esce-na, cridan ab tota la seva veu: *Eccolo il signor Vergognaperduta; eccolo l' impressario*. Un crit formidable aixorda á l' empresari; los can-tants fugen deixantlo sol; y los d' en *Bribonello*, qu' anavan molt provehits de patatas, l' hi dis-paran una descarga de xeixanta patatas á la ve-gada, que trabocan la cadira y al que hi estaba assegut. La gent se posa á riurer, los musics fugen y lo teatro queda fet un mercat de Calaf. L' arcalde dona ordre de suspendre la funció, fa tancá lo teatro, mana ficá á la presó á n' en *Vergognaperduta* y l' hi posa una multa de cinquanta pessetas; l' empresa s' en va á rodar, y al dia següent los cantants tornan á Milan sense un cuarto y mes morts de fam que may.

EPHLOG

La prima dona se presenta plorant á lo señor *Porcomalfarto*, el cual, després d' haberse di-vertit fentli contar aquell triuño, la fa escritu-rar per un altre punt, ahont la pobre *Angelica* te mes ó menos sort qu' allí; y en fi, cayent un dia y aixecantse un altre, si té gran veu y apren; després de molts bolets, arriba á forsa d' anys a ser alguna cosa; y si no te gran veu ni estudia, va á morir al hospital ó una cosa per l' estil.

Tal es, germans caríssims, l' historia de to-tas las *primas donas* que comensan sense cuartos. Las que n' tenen no han de passar per tots aquets alambics; pero per aixó necessitan que Deu las ajudi; y molt, molt.

Lluís CARRERAS

L' ABNEGACIÓ

POEMA ÈTIC

Continuació

Are escolteu be las ordres sobre aqueix punt capital, peq'ue s'ré inexorable, desde avuy en endevant, ab qualsevol que á ellas falti sigi petit siga gran.

Ordeno que, tots los músichs que vulgan continuar formant part d' aquesta orquesta los dias de festa anyal, diumenes, dias de missa y altres festas de guardar, oyeixin missa complerta, si be suposo ja ho fan; mes vull saber que cumpliu, y ningú s' escapará, perque aqui no entrarà Cristo sens lo butlletí en la mà.

Per la quaresma, vos mano que aneu tots á confessar y luego á pendre nostr-amo, tot aixó avans d' esmorzar; que 'ls divendres de la idem y vigíllas de tot l' any, no menjéu carn de cap mena á no ser molt d' amagat; que al trobarvos ab un frare l' hi anéu á besar la ma, fent com si os dongués un misto ó vos hagués trepitjat, y que os treguéu lo sombrero al passar un capellá, puig que per estar bé ab l' amo es bo estar bé ab los criats; y, á més, s' ha de dar respecte als hàbits sacerdotals; passant devant d' una iglesia trayeus lo barret del cap, pero feho al dissimulo per si ho veu algun company (d' aqueixos companys heretjes que se n' riurian tot l' any)

y si os pregunta 'l que feyau, pogueu di' « m' grataba 'l cap.»

Ademés, y escolteu be: cada any, pe 'l divendres sant, es precis que 's fassin actes de verdaders cristians.

L' iglesia de la Mercé farà professó cada any y vull que hi aneu vosaltres ab arreglo al següent plan:

Obriran la comitiva següent després dels armats, los fills dels possibilistas desde cinch fins á dotze anys, tots ben vestidets de frases dels distints ordres que hi han, (puig es bó que s' hi acostumin los petits per quan son grans) fentlosi d' arreglador un possibilista gran que sent pare de familia menudeta y abundant sia alt, bon mossó, guapo, jove encara y elegant.

Seguirán los tres cap-padres que m' han dat tants mals-de-cap, que han armat tota la gresca, que han mogut tot lo sarau; los que han alsat la bandera de discordia en lo seu camp; que m' han trossejat l' orquesta en cinquanta mil retalls; y tot per una bututa que 's juro no tindran may.

Tots aniran de rengla: á l' esquerra 'l més ancia, portant á sota l' aixella un roll de paper sellat; al mitj lo d' edat mitjana, un que va un poch encorvat, aquet durá á la ma creta un sabre gros envainat; á la dreta lo més iove dels tres, que no he anomenat perque no vull que 's coneigan los mícos humanisats, un feix de venas y draps y damunt d' ells, una xiera ab unguent de contre-cas.

Y aixis cada un dels tres, en proba d' humilitat é indulgencia cristiana, portará, casi abraçat, lo mateix cos del delicté ab que 's vegé agravat, com sant Llorens las graellas en que 'l van socarrimar; l' un portará lo procés ab que va ser sumaria; l' altre durá 'l mateix sabre ab que l' hi obríren lo cap; l' altre l' unguent, draps y venas que tingué que costejar. D' aquet modé, persuadits de que tot s' haurá esborrat, quedarán amichs com ántes y, en Cristo, com á germans.

Rufo MESTRAL

(S' acabarà)

COSAS DEL DIA

Després de tants bolados, de fer un viatge exprés de Madrid á Barcelona y viceversa, al cap de tres ó quatre dias, l' Echegaray y los seus quatre companys reflexio-nantho molt, han resolt que... no resolian res per lo que toca al collas del camí de ferro de Tarragona ab lo que va á parar á la frontera francesa.

Y francament, pera donar tal resultat no valia pas la pena de que tan ilustres personatjes se prenguessin la molestia de deixar la coronada vila, y venir á fastidiarse en una ciutat descoronada y sense fums, á no ser lo empador de las xamanevas de las fábricas.

Segons se veu, l' resolució l' han presa després de barrinarhi molt, de discutirho ab tota la amplitud im-aginable, d' estudiar l' assumpto ab deteniment y de passejar-se per sobre 'l plano ab grave parsimonia y com se sol dir, ab peus de plom. N' han celebrat de juntas, n' hi han matat d' estonas, n' hi han posat de cabells blancs, n' hi han agafat de set, y á l' últim després de passar tantas y tantas malas nits, ab pena ha vingut lo part que ha sigut lo més laboriós que 's pot concebir, y tot per donar á llum... ¡ bessonada de mossas!

La inmensa majoria dels barcelonins s' ha sosprés en gran manera, quedantse boca oberts com uns tanocas y lo mateix que si estessin veient visions.

No es per donarnos ayre de espavilats, pero desseguida varem preveure lo que havia de passar, lo mateix que efectivament ha passat. Com si fos fet á posta, y tot podria ser, puig que 'ls madrilenys no deixan escap-ocar ocasió en que pugan riure una estoneta á costa dels provincians, la comissió se trovava aquí pels dias de Pasqua, y com que venian á ser per Barcelona una especie de padrins varen voler seguir la tradicional costum regalantli la mona, pero ab lo desitj de fer la brometa, en lloch d' una mona lo regalo fou d' un mico.

En part nos está be per tan mansos y baboyas. Tota vegada que 'l govern creyentnos ab poca aptitut pera arreglar aquest assumpto, com si aquí no tinguessim ningú capás pera saberhi donar una solució nos enviá quatre soldats y un cabo d' eminencias, deviam perman-ixer retrets y ab posat de tant se m' en dona, á la arribada dels indicats individuos sense cuidarnos ni de saber de quin color tenian la cara, ni com anavan ves-

tits. Pero ¡ca! ben lluny d' aixó, anemlos á rebre, do-nemlos banquetes, serenatas y vetlladas literarias; no 'ls deixém ni á sol ni á sombra, fentlosi agradable la seva permanencia en Barcelona; aixis si os plau per forsa, al arribar á Madrid haurán de dir que som fins y ben educats... ¡ llusos! la primera cosa que degueren dir en quant se vegeren lliures dels seus eternals acom-panyants, prou va ser la de: ¡ Quina gent més rú tica y sosa, y no 'n tenen pocas de pretensions!... Per suposat, aixó ó frases pareescudas, en lo llenguatje dels que dels sigrons ne diuen garbansos.

Poch expert se necessita ser pera comprendre lo mó-vil dels obsequis.

N' hi ha una infinitat que no saben com ferho per exhibirse y van á la cassa de ocasions, y aixis que se 'ls en presenta una s' hi amarran y no la deixan anar ni á tiros ni á canonadas. Es lo modo de poder fer l' home y donarse llustro... Debilitats humanas que puján de peu quan lo qui hi está propens se dedica á l' art (millor dit á l' ofici que aquí á Barcelona ho es y qualsevol di-ria que 'ls poetas se llogan á tant per funció, de fer versos. A las horas si que ab un tres y no res s' arma una vetllada, y l' obsequiat te de resignarse á suar sang y agua de angunia escoltant com varios, sempre 'ls mateixos per variar, mudats de las festas, afeitadets de fresch y rissats ab anelletes com los nens que van á la professó, llegeixen composicions que de tan prodigadas las recitan de memoria y en las que si 'l bretol d' en Felip V no hi toca pito, las ninas (ab tot y ser de cartró ó de luda) parlan com si fossin donas, aixó quan no s' hi barreja de per mitj un miracle de la Verge de Mont-serrat apropósit per empassarsel los que combregan ab rodas de moli.

No hi fa res que á la persona que se li dediqui l' ob-sequi siga francés, rus ó alemany, han de llegirseli versos en catalá y si no 'ls enten que no 'ls entengui, l' obsequi ja está fet y los poetas ja s' han lluhit.

Aixó de no entendreho li va passar á l' Echegaray, pero l' home se va aguantar més fort qu' un roure, sen-se pestanyejar, celebrant las poesias y fins va dir que á la primera ocasió oportuna vindrá expressament de Madrid pera assistir á algunas representacions del Teatro Catalá. La atenció li exigia que aixis parlés y li agra-him de tot cor la seva franquesa, no per lo expressat, sino per lo que indicá al sentir llegir alguna composició del nostre malhaurat y veritable poeta en Joaquim M. Bar-trina de que á Madrid no 's conceixia ni 'l nom de tan preclar ingeni.

Perdónins lo senyor Echegaray. No falta á Madrid qui 'l conceixia, pero se 'l callava per enveja.

Y encara hi ha més: un talent de primer ordre, se-gons los madrilenys, un tal Revilla que 's diu crítich y aixis lo creuben y la fama ho pregona, va rebre lo to-met *Algo* l' únich tomo publicat de poesias d' en Bar-trina, y al ocuparsen va dir que lo seu autor era UN VERSIFICADOR HUMORÍSTICH.

Val més que ho deixem corre perque 'ns hi enfada-riam pero estém en la persuació de que si l' Echegaray no s' oblida de complir la seva paraula y llegeix en l' Ateneo de Madrid las composicions d' en Bartrina, los sabis académichs sols celebrarán la genialitat del poeta perque no hi veuran altre cosa, perque no son capassos de veurhi més enllá dels seus nassos y sobre tot pera no cometre lo desacato de fer quedar malament á n el eminent Revill.

Per lo demés, y com ja hem dit al principi, lo del en-llás está com estava y per mes grossers, adustos y ordi-naris que siguém los catalans, segons parer unánime dels madrilenys, á ben segur que si una comissió tén-ica del nostre pays anés á la Cort pera dictaminar si en Lagartijo mata ab més art que en Frascuelo, no la reberian pas ab tant d' agassatjo y ab tanta cordialitat com á Barcelona va ser rebuda la que 'l govern nos en-viá pera resoldre lo que está á l' alcans de qualsevol xicot al cap d' una setmana d' anar á Llotja.

Rosendo ARÚS y ARDERIU

En Agur, poblet de vora Puigcerdá, ha oco-rregut un cas que demostra fins á quin punt alguns rectors practican alló de « amar al pró-xim com á si mateix.»

Una dona vella y pobre tenia un fill tan ma-falt, que 'l metje doná ordre de sagramentarlo. Lo senyor rector exigí á la desconsolada mare la presentació de la butlla, sense qual requisit se negaba á lo suplicat per aqueixa pobre dona.

— ¡ Per amor de Deu, senyor rector, confessim lo fill! — deya, — si no tinch butlla es per no ha-ber reunit prou diners. ¡ Si 'ls quartos casi no m' arriban per comprar pa!

— Bueno, — digue 'l rector, — vindré á confes-sarlo.

Va cumplir la paraula. Pero habent acabat la confessió digué á l' afligida velleja:

— Vostre fill es condemnat; jo no 'l puch ab-soldre si no 'm porteu la butlla.

— Bé, dónguemela, y quan tinga diners recu-llits l' hi pagaré.

— Ah no, no senyora. Jo ja las tinch venudas.

—¡Com ho faré donchs, pobre de mí!—digué plorant.

—Anéu á Puigcerdá y á tal casa vos ne vendrán.

Aixís ho feu la dona. Al arribar á la vila preguntá á casa un sabater perque la guessin.

Al arribar á la rectoria del poble entregá la butlla ben plegadeta al reverent, qui ja satisfet sortí desseguida á absoldre al pobre jove malalt y administrarli 'ls demés sacraments.

Estich segur que tant anirá al cel aquell jove per una butlla com per un número de LA TRAMONTANA.

Se 'ns ocorre un dupte. Si 'l nostre setmanari ha salvat una ánima: ¿valdrá tant una pesseta falsa com una de lley per pagar una missa?

Dijous al vespre en la Sala Beethoven se va donar lo tercer concert, debutant la célebre cantantriú Miss Emma Thursby, que obtingué un éxit casi ruidós.

Ja poden venir los forasters que tingan ganas de sentir bó y gasiar quartos, que no 'ls donarán ara gat per llebra com en las firas y festas de la Mercè, puig entre 'l Liceo, 'l Principal y la Sala Beethoven, no sabrán que triar.

Sembla que en lo Govern civil de Granada s'ha trobat un empleat de procedencia conservadora que cobrava ell sol lo sou de tres empleos per otras tantas personas.

Fins avuy no he pogut comprendre tot alló del misteri de la Santíssima Trinitat.

¿Algo tindrem que agrahir als conservadors!

Lo predicador que aquesta quaresma passada han tingut ajustat pera la iglesia parroquial de Vilanova y Geltrú, va censurar durament que las senyoras portessin guants, tota vegada que son fabricats de pell de rata de las clavegueras del condemnat Paris.

Lo sacerdot que te á son cárrech l'assignatura de religió y moral en la Escola Normal de Mestras de Barcelona, sembla que ha pres la costum cada any d'obligar á sas deixebles á que vagin á cumplir lo precepte pasqual.

L'any passat demandá á totas las alumnas que concorreguessen á sufragar los gastos que reportá lo fer anar al cel l'ánima d'una alumna que morí; aprofitant l'ocasió pera fer confessar y combregar á totas ellas.

Aquest any los hi ha dit qu'ell mateix tenia ganas de donarlosli la comunió, sens dupte per saber quinás eran las que cumplian y las que no, para los efectos consiguientes als exámens, quan s'acabi lo curs.

Lo mateix sacerdot, cada dia, al acabar la classe, després de fiesar la lliçó per l'endemá, pregunta:

—¿Hay algun soldado voluntario que se comprometa á estudiar más lección?

¿Eh que la pregunta te algo de marcial? ¿Qui sab si serán recorts de altres temps!

Lo rector de Tarrassa diumenje passat donqué un solemne mico á los que volian concorre al combregar general, puig mentres esperaban lo tálam, ab gran sorpresa veieren sortir lo rector ab nostramo y pujar á un cotxe previnut al efecte, deixant ab un pam de nas á 'ls fiels, que no tingueren més remey que tornar las atxas á ca 'l cerer.

D'aixó sí que pot ben dirsen anar ab llana y sortirne esquilats.

Per Tárrega, Verdú, y alguna altre població de per allí, s'está organisant una manifestació católica, prenent per excusa una visita á la mare de Deu de Passanant.

Los lliberals tampoch dórmén á la palla.

Per servirlos, senyors lectors de LA TRAMONTANA. Ja 'm tornan á tenir altra vegada ab la ploma als dits pera parlar de teatros, puig ja saben que sols me n'ocupo quan val la pena, y si ara no ho fés, ni may!

Segons tinch entés, desde 'l dia de Pasqua nos hem declarat potencia de primer ordre (potencia lirica, s'enten).

Ja es veritat que quan l'espanyol cantá ó no té diners, y com que aquí 'ls que tenen diners, rabian per tenirne més, pobres y ríchs, nos trobem de plé dintre 'l refrá; per lo tant hem decidit posarnos á cantar pera fernos passar la gana ó la rabia.

PRINCIPAL

Aném cap á Santa Creu, que per ara es ahont han comensat ab més forolla.

Lo dia de Pasqua se posá 'l ROBERTO per tres plomas de cap d'ala. La Cepeda, en Stagno y en Mateu ¡quins tres! Un jugador de tresillo 'n diria espasa, mala, basto; trunfos que posats en mans del mestre Goula, á pesar de no tenir més que blanquillos (lo coro) y un rey fallat en lo segon acte, treu lo joch fent cinch basas y cobrant l'estuig y primeras. Desde la sortida de Robert y Bertran, en lo primer acte, fins que Robert s'ha jugat la espasa y 'l as d'oros á bonas y malas, están superiors Stagno y Mateu. No dích res de la Cepeda, que ab quatre anys que no 'la haviam sentida ha tornat sabent cantar quatre vegadas més, y aixó que ja 'n sabia molt. No hi fa res que ab las notas agudas hi fassi un xicu de trafica; millor, perque aixís admiro 'l verdader art, y aixó mateix l'hi ha servit d'estimul. Tot lo que 'ls crítics de debó diuhén d'eslanciar las notas, tenir portament de veu, smorsare, etc.; totas aquestas qualitats y trassas posseheixen los tres cantants citats, y no sols esmorzan sino que dinan, sopan, brenan y fins fan las deu y tot.

No 'ns cal més que donar la enhorabona á n'en Brugada per fernos sentir un ROBERTO digne del públich que havia saborejat, vint y dos anys arrera, un altre ROBERTO de no menos éxit en lo mateix teatro. Lo baix Mateu, avuy l'amo dels baixos del mon, nos ha recordat al inolvidable Vialetti.

La segona ópera posada en escena á Santa Creu fou la Lucia.

Lucia perdona se in hora inusita di te vado á ocuparmi.

Lo primer d'aquest versos es lo que diu lo tenor Edgardo, que 'l fa en Corsi. Aixís que surt en escena, y desde aquest recitat fins al final de l'aria, quan ja s'ha clavat lo flamench, casi no té moment de pérdua. Es un tenor de poca veu, pero canta ab gust y sab bé lo que 's fa. La triple canta sensé escoltarse á ningú; lo mateix es que l'hi digan Lucia que si l'hi diuhén Lluçia: se las embranca per amunt y per avall ab la mateixa facilitat que un canari puja y baixa per los saltadors. Sí, senyors, es un verdader canari en estatura, veu y rehiets.

Lo baritono té bona veu. Lo baix també, però l'hi tremola.

LICEO

Comensaren ab L'Ebreca, (habenthi en lo teatro poch més de mitja entrada) per la Giovannone, la Mussiani, en Patierno, en Vidal y un turronino que no sé cóm se diu ni ganas.

La primera encara conserva la veu frescota, pero á los aguts no 'ls pot atacar de frente; s'hi ha d'entilar. La Mussiani, ab set setmanas que fá que ha estat fora, no ha pas estudiant la manera d'afinar més los aguts.

Lo senyor Patierno comensa á ser un pa una mica dur, d'aquell que 'ls pagesos diuhén que 'l pastan moreno y 'l tallan prim. Per tenor l'hi faltan tres ó quatre grahons del terrat y per baritono l'hi faltan del entre-suelo.

Los actes de la ópera entre mitjans y no gayre bons, passen com poden.

En lo duetino del segon acte entre la princesa y lo turronino sols canta la primera, perque lo segon no 'n deu saber més, á la quenta. Quan en lo mateix segon acte aquest diu al paré de la mossa que ell es de la Joventut católica, sento que filarmónicament lo tenor no 'l mati y no 's suicidi després ell.

Lo baix Vidal en lo primer acte estigué regularment; en lo tercer no tant.

Si jo fos de l'empresa, en conte de fer bullir á la triple en aquella caldera, hi faria bullir l'ópera.

A L'Ebreca segui lo Ernani, de qual ópera sols sentirem lo tercer y quart acte.

Lo baritono Kachskman debutá ab lo paper de Carlos V (d'Alemania, s'entén). Aquest baritono se n'entra á ca 'n Silva ab lo mateix ayre que hi haguera entrat Carlos V. Ja aném bé. Canta, se sent una veu clara, neta, robusta y valenta; diu lo duo ab lo tenor bastant bé; canta lo ríen meco: abusa del cant á flor de llavi y s'amanera; ja l'hem feta. Ve l'aria de las tombas del quart acte y... Deu n'hi doret; se fa aplaudir.

Y 'ls demés? La dona ni escalfa ni refreda, lo Silva no mereix tal silva perque desempenya la part ab discreció. Tant bé ho fes lo tenor.

DEBUT D'EN MASSINI á duro l'entrada. No 'l volém jutjar ab una sola nit de sentirlo; sols afirmém qu'és un tenor bó, pero que lo exagerat del preu feu que no ho semblés tant.

Un altre dia 'n parlarém, com també de la SALA BEETHOVEN.

Respecte á n'aquesta, sols los hi anticipo que teatro y concerts serian dignes de figurar en la primera capital del mon musical.

Avuy se despedeix en Sarasate de lo públich de Barcelona; sento que no dongué un concert en la Sala Beethoven. Lo piano ab lo qual acompanyan aquest eminent artista espanyol també es fet á casa nostra. Es de la acreditada fábrica de los senyors Gassó, Bernareggi y Comp. Lo millor elogi de aquest piano és que 'n Sarasate s'hi deixa acompanyar.

CONSUETA

EPÍGRAMAS

Un home bó ¡quina gracia! y de salut carregat, de las armas no es lliurat; y un que 's trenqui per desgracia l'hi privan d'esser soldat.

J. MATAS P.

Lo senyor Joseph Metall diu que está molt desganat, y més d'un cop he observat que menja un burro per tall.

—Quan parlo ab tu, Margarida, sempre 'm tires capellans. —Ay, ay! si en tota ma vida n'he tingut cap á las mans.

A. FARIGOLA

XARADA

La primera es una lettra; la segona un membre humá; segona devant primera, un género acreditat; lo tot, si es un xiquet tendre, réntal bé, pósal al plat, y després... fes lo que vulguis qu'aquí hi poso 'l punt final.

A. FARIGOLA

QUADRAT DE PARAULAS

Sustituir los punts ab lettras que llegidas vertical y horisontalment digan: la primera ratlla un nom de dona; la segona un metall; la tercera una prenda de vestir; y la quarta un verb.

PERANOFRE PETIT

GEROGLIFICH

Municipal IN vint rals Q E T T R A I RADA cigarro de mitj ral

RUCH NAPRAT

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT.

XARADA : No-ve-la

GEROGLIFICH : Home petit enteniment gran

CORRESPONDENCIA

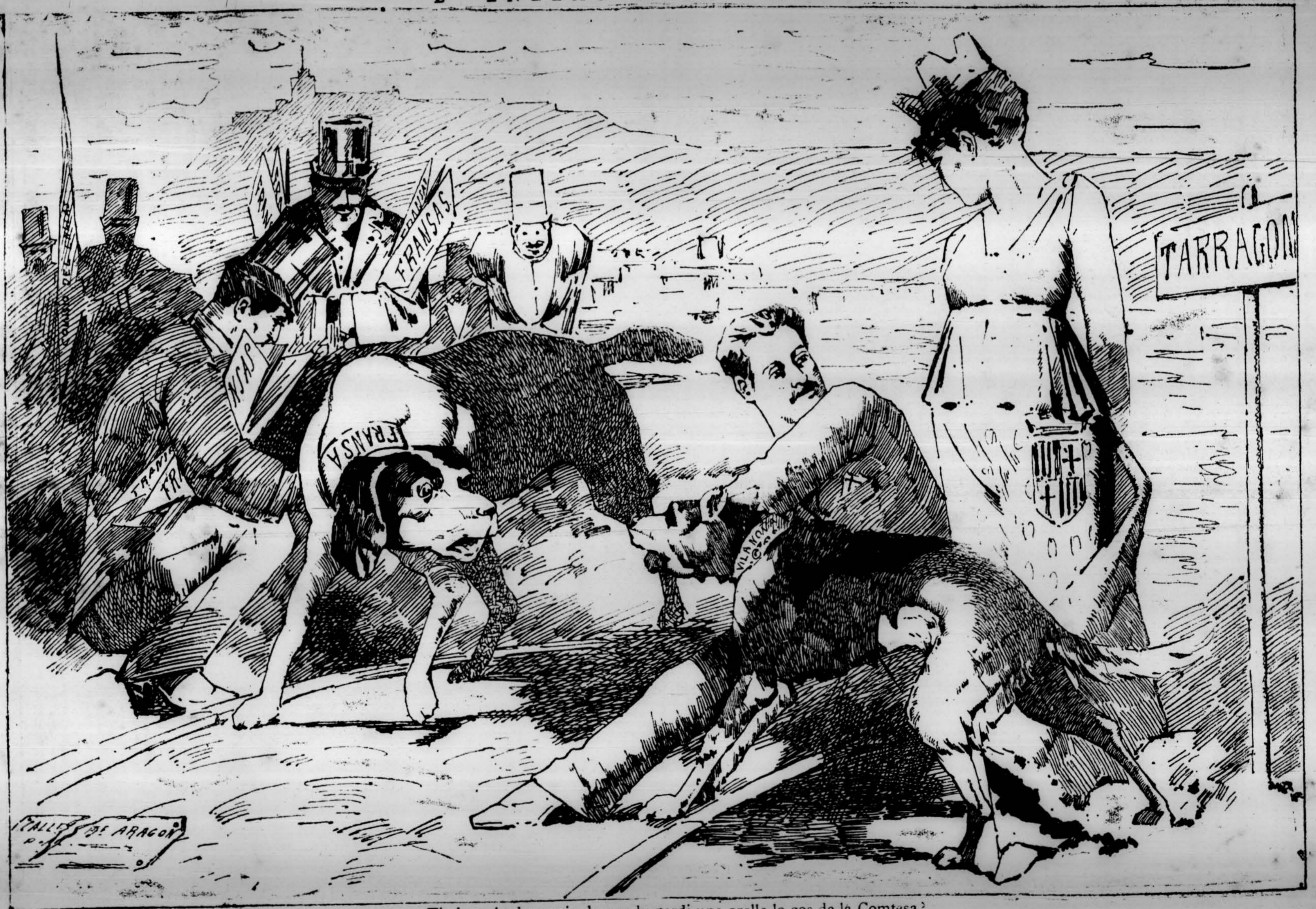
Droguer Ganxet. Algo aprofitaré, pero escriu massa y sense apamá 'ls versos. S. Piers. Algo Anirá. Salvador G. y M. Vosté es massa poeta. Fa 'ls versos regulars pero no 's cuida de inclourehi cap pensament. No canti al amor quan escriga per nosaltres, que es massa trivial. H. H. Gracias, homes, aixó va be. Ja ho graban. J. C. C. Corretjidet anirá algun. J. E. (Tarrasa). Gracias per la noticia. S. Martí. Anirá la endavinala. Lo demés es flux y fácil. J. T. y P. T. Las xaradas arregladas be. S. Roig. Sen massa fàcils.

L' ENLLAS DELS CARRILS

Núm. 12

LA TRAMONTANA

Pag. 4

— ¿Tindrem la desgracia de que hi perdi una orella lo gos de la Comtesa?